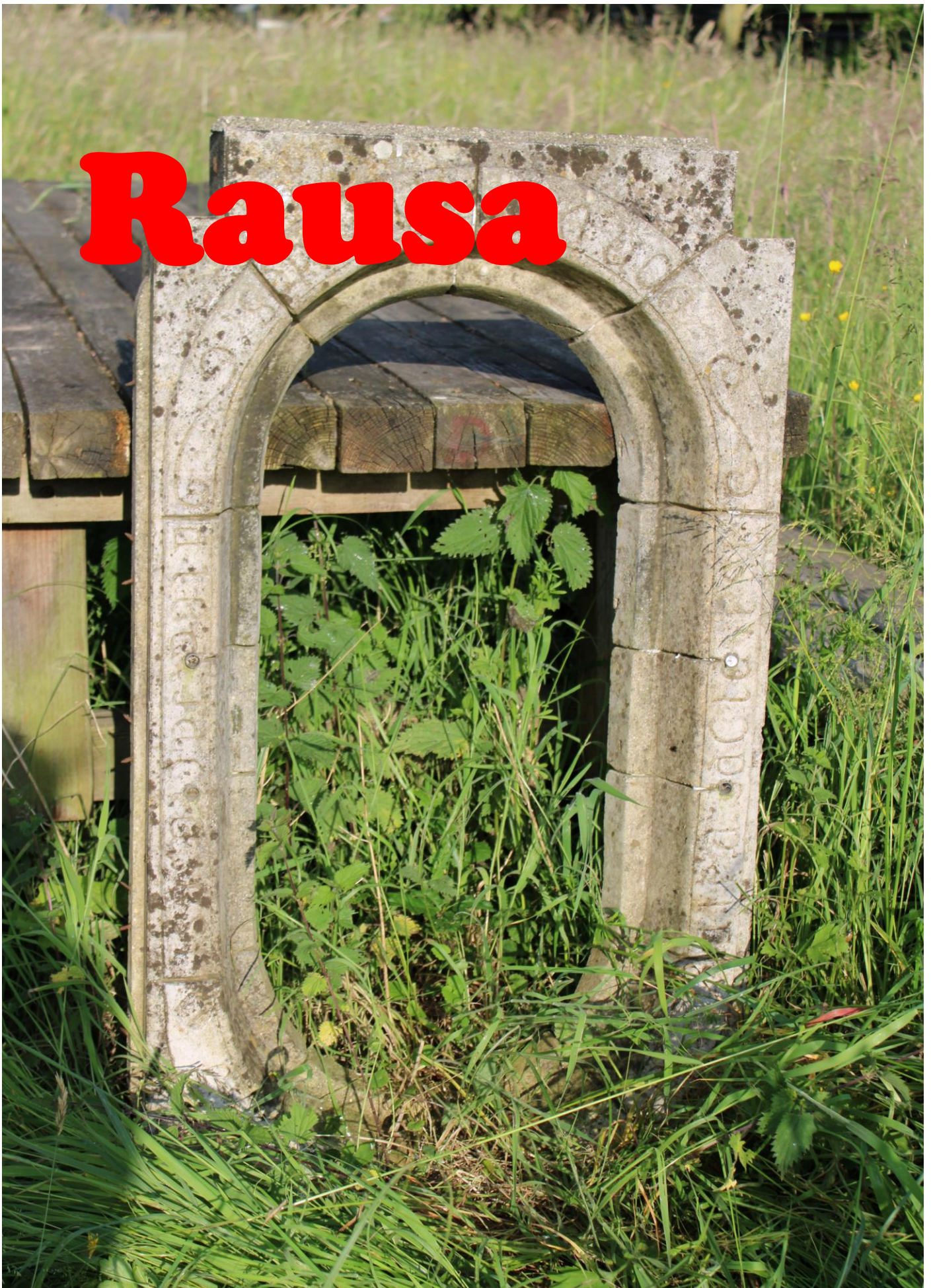

Rausa

**Erfgoedtijdschrift voor Borchtlombeek, O.L.V.-Lombeek, Pamel en Strijtem
Verschijnt 6 maal per jaar. Twaalfde jaargang nr. 4, augustus 2024**

Erfgoedtijdschrift voor
Borchtlombeek, O.L.V.-
Lombeek, Pamel en Strij-
tem

Secretariaat en verant-
woordelijke uitgever:
Erfgoed Rausa, Varing 40,
1760 Pamel
www.rausa.be

Werkten mee aan dit
nummer: Bart Caulier,
Linda Van Huylebroeck,
Eric Bauwens, Dirk Praet,
Georges Vande Winkel,
Willy De Smedt, Paul De
Corte, Leo Van Vreckem
en Jan De Mont

Eindredactie:
Kristien Hemeryckx en
Walter Evenepoel

Iedere auteur is verant-
woordelijk voor haar/zijn
bijdragen.

Je kan je gratis abonneren
op de digitale versie van
Rausa door een eenvoudig
bericht te sturen naar
erfgoed.rausa@gmail.com

Bankrelatie:
BE 97 8601 1557 2549

©
Zonder voorafgaande toestem-
ming van Erfgoed Rausa mag
niets uit deze uitgave worden
verveelvoudigd en/of openbaar
worden gemaakt door middel
van druk, fotokopie of op welke
andere wijze dan ook.

Rausa verschijnt in februari, april, juni, augustus, sep-
tember en december in digitale versie en op aanvraag
in gedrukte versie. De digitale nummers zijn gratis.
Wie een gedrukte versie wil, kan zich **in december
2024 abonneren** voor de volgende jaargang. **In de
loop van het jaar worden geen nieuwe gedrukte
abonnements genoteerd.**

Wie zelf artikels wil schrijven of beeldmateriaal wil be-
zorgen is hartelijk welkom. De bijdragen graag inleve-
ren een maand voor de datum van verschijnen.

Redactieadres:

Erfgoed Rausa, Varing 40, 1760 Pamel,
rausa@skynet.be, 0473 11 25 00

Abonneeradres: erfgoed.rausa@gmail.com

Inhoud van dit nummer:

Blz. 2	Om te beginnen
Blz. 3	Wanderlust
Blz. 4	Rausa in actie
Blz. 5	Hof te Zijpe herleeft
Blz. 6	Mysterieus ornament
Blz. 7	Onze dorpen op de Villaretkaart?
Blz. 10	Eric Bauwens over Lebensborn
Blz. 14	Gedonder in de glazen
Blz. 15	Miel van den Broebel
Blz. 18	Klap van Strijtem
Blz. 20	Zomeravond boven het geboortebos

Op de voorpagina: Mysterieus ornament in Strijtem

Mijn grootvader hield van de *Tour de France*. Iedere zomer, die drie weken in juli, werd de tv aangezet om de etappe te volgen. Niet de heroïsche sportieve exploten van de zwoegende pedaleurs lokte hem naar het scherm. Veel meer genoot hij, die Frankrijk enkel kende van het grauwere Noorden waar hij als landarbeider de kost verdiende, van de adembenemende landschappen waar de renners doorheen fietsen.

Uiteraard maken de snuggere Fransen van de internationale uitstraling van hun ronde gebruik om toeristische trekpleisters, adembenemende natuur en alom aanwezig erfgoed in het spotlicht te plaatsen. Legio zijn de weidse helikopterbeelden van impressionante kastelen, pittoreske in valleien of op berghellingen neergeplante dorpen met eeuwenoude omwallingen, middeleeuwse vestingen, kerken, kathedralen.

Zelf zou mijn opa er nooit naar toe (kunnen) trekken. De *Wanderlust*, dat sterke verlangen om te reizen en de wereld te ontdekken, werd gestild door wat de beeldbuis vertoonde.

Misschien heb je deze zomer wel de kans om op reis te gaan en het rijke erfgoed van verschillende landen te ontdekken. Van de oude tempels van Griekenland tot de majestueuze kastelen van Frankrijk, elk land heeft zijn eigen schatten die wachten om ontdekt te worden. Bezoek je de Romeinse ruïnes in Italië, wandel je door het Colosseum en het Forum Romanum om een glimp op te vangen van het leven duizenden jaren geleden. Of verken je de piramides van Egypte, staand als stille getuigen van een van de oudste beschavingen ter wereld.

Deze monumenten herinneren ons eraan hoe groot de menselijke creativiteit en bouwkunst kunnen zijn.

Terwijl we genieten van deze verre avonturen, is het belangrijk om niet te vergeten wat er in onze eigen achtertuin ligt. Ons eigen land en regio hebben een schat aan erfgoedlocaties die evenzeer een bezoek waard zijn. Van gerestaureerde kastelen en molens tot historische stadscentra en musea, ons eigen erfgoed vertelt de verhalen van onze voorouders en hoe zij de wereld hebben gevormd.

Het bezoeken van lokaal erfgoed is niet alleen een manier om onze eigen geschiedenis te waarderen, maar ook om bij te dragen aan het behoud ervan. Veel erfgoedlocaties zijn afhankelijk van bezoekers om te blijven bestaan. Door ze met een bezoekje te vereren, helpen we mee aan het behoud van onze cultuur en geschiedenis.

Dus, terwijl je deze zomer je koffers pakt voor een avontuur in het buitenland, overweeg dan ook eens om tijd vrij te maken voor een bezoek aan een erfgoedlocatie dicht bij huis. Je zult verrast zijn hoeveel er te ontdekken valt, en je waardering voor zowel het nationale als het internationale erfgoed zal alleen maar groeien. Laten we de verhalen van het verleden koesteren en ervoor zorgen dat ze blijven voortleven, zowel ver weg als dicht bij huis.

We wensen je een fijne zomer!

Bart Caulier
Voorzitter Erfgoed Rausa

De Open Monumentendag komt eraan!

Zondag 8 september is het zover, Erfgoed Rausa en de Roosdaalse Cultuurraad rollen de rode loper uit voor de liefhebbers van onroerend erfgoed.

Alhoewel... 'onroerend' is dit jaar niet bepaald het juiste woord. Erfgoedorganisatie Heritas koos als thema voor 2024 'en route'.

Bart Decoster, eigenaar van de prachtig gerestaureerde notariswoning in het centrum van Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek, stelt het **wagenhuis** van dit Roosdaalse monument gastvrij ter beschikking. In deze ruimte waar destijds de paarden werden gestald, de Tilburrykoetsen werden gepoetst en waar later de exclusieve auto's van notaris Michiels stonden te pronken, daar valt op de Open Monumentendag heel wat te beleven!

14 uur: opening van de **tentoonstelling**. Op foto's en projecties nemen we de bezoekers mee naar de wereld van het **notariaat**. Wie heeft hier de voorbije eeuwen de akten opgesteld die eigendommen officieel omschreven, die de huwelijks-overeenkomsten zwart op wit noteerden en de in spanning wachtende erfgenamen verblijdden (of ergerden) bij het voorlezen van de testamenten.

We maken een virtuele wandeling door het monumentale pand aan de Koning Albertstraat en kunnen dankzij de deskundige bijdrage van Bernard Marreyt de wereld van de **oldtimers** ontdekken.

Bjorn Heymans komt zijn nieuwste '**Pod-Pajot**' in levende lijve presenteren: het tragische verhaal van de Lombeekse Hertboommolen.

Voor de jongste bezoekers hebben we rollend **erfgoedspelgoed** klaar staan. Maar we laten ook de andere monumenten in de omgeving niet onaangeroerd: om **14:30 uur en om 16:30** uur vertelt Urbain Musch honderduit over het schitterende retabel en de andere **kunstschatten in de Onze-Lieve-Vrouwkerk**. Voor deze (gratis) rondleidingen moet je wel **reserveren** (rausa@skynet.be, 0473 11 25 00).

Wij hebben ook goed nieuws voor wie zich altijd al heeft afgevraagd wat er zich precies bevindt in het grafmonument van de familie de Faily. Heel uitzonderlijk zal het hek van dit funerair stuk erfgoed geopend worden.

Mochten de emoties de bezoeker toch te machtig worden, dan kunnen zij terecht in Bar Dio (tegenover de kerk) om, zich lavend aan een (of meerdere) verfrissing(en), deze goed gevulde Open Monumentendag zorgeloos af te ronden. Dankzij de medewerking van het Roosdaalse gemeentebestuur kunnen wij al dit moois gratis aanbieden en de bezoekers bovendien ook nog een boeiende **brochure** meegeven!

Zondag 8 september, van 14 tot 18 uur, Koning Albertstraat 203, Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek. Parkeren kun je op de parking van 'Den Broebel' in de Ponchastraat, al is het veel verstandiger om met de fiets of te voet te komen...

Nog meer info vind je op onze website (www.rausa.be)

Stamboombabbel

Op zaterdag 3 augustus starten we met een nieuw seizoen stamboombabbels. Günther De Mel zal je met plezier een takje hoger duwen op je stamboom. Ook op 5 oktober, 2 november en 7 december staat onze erfgoedkelder tussen 9 en 12 uur open voor liefhebbers van genealogie.

Gemeentearchief

Wie zich op 5 augustus, 2 september, 7 oktober, 4 november en/of 2 december verdienstelijk wil maken, is van harte welkom op de archiveringssessie in het Gemeentelijk Archief. Onder leiding van archivaris Wouter Vandenbossche zetten wij daar ons vrijwilligerswerk voort tussen 13:30 en 16:30 uur.

Rausamedewerker worden

Interessante mensen interviewen, boeiende verhalen schrijven, verrassende activiteiten organiseren, waardevol beeldmateriaal inventariseren, het zijn allemaal fascinerende bezigheden waarmee de medewerkers van Erfgoed Rausa zorgen voor de toekomst van het verleden. Kom je onze ploeg vervoegen? Geef dan een seintje aan rausa@skynet.be, we zullen je warm verwelkomen!

Lezing Eric Bauwens

Op 15 oktober hebben we weer een interessante spreker klaarstaan: Eric Bauwens komt vertellen over zijn boek 'de wiegjes van Lebensborn'. Hierover verneem je alles op bladzijde 10.

Ook al noteren:

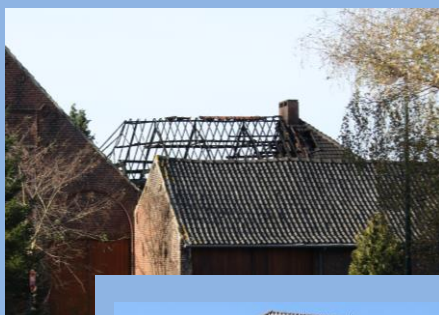
Vrijdag 1 november 17 uur

**REVEIL
ROOSDAAL
2024**

Sint-Amanduskerk Borchtlombeek

Het Hof te Zijpe herleeft

In het najaar van 2015 teisterde een brand de mooie hoeve 'te Zijpe'. Vandaag is dit monument van agrarisch erfgoed uit zijn as herrezen en wordt het hof weer door jonge nazaten bewoond.

Op 15 augustus draaien zij de grote poort open en organiseren zij er een activiteit ten voordele van 'Kom op tegen Kanker' met optredens en allerlei randanimaties. Een unieke gelegenheid om dit staaltje van levende restauratie te gaan bewonderen. Meer info via de QR-code.

Misschien heb jij ook wel geprobeerd om te raden welk merkwaardig voorwerp de omslag van deze Rausa siert. Mochten wij het zelf weten, we zouden ons haasten om het te verklaren. Hoe komen we er dan toe om dit artefact op de frontpagina te plaatsen? Wel, het zit zo...

Sinds een vijftal jaar wonen Elyn Remy en Yoachim Vanderheyden in Strijtem. Onlangs kochten zij een perceel weidegrond aan de heidestraat, palend aan het natuurgebied dat vorig jaar door de gemeente werd aangekocht. Op de foto hierboven kun je merken dat het gaat om een prachtig plekje met een idyllisch vijvertje en ... een geheimzinnig artefact, verscholen in he gras.

Een mysterieus ornament

Elyn en Yoachim hoopten dat men bij Rausa misschien wel zou kunnen achterhalen waar het zware stenen element ooit voor gediend heeft. In de overtuiging dat we toch wel beschikken over enige expertise in bouwkundige aangelegenheden, vergezelden wij het sympathieke koppel naar een uithoek van het perceel waar een merkwaardig ornament leunde tegen een stevige houten tafel. Toen bleek meteen dat we onze kennis enigszins overschat hadden. We kwamen niet verder dan het vaststellen dat het niet om een natuurstenen constructie gaat, maar om een kunstzinnig gegoten betonnen soort raamkozijn. Zeer intrigerend is de tekst die rondom het ovale raamwerk is aangebracht. Wij kunnen er in elk geval geen zinnige verklaring voor vinden.

Gaat het hier om een onbestaand geschrift dat enkel een decoratieve betekenis heeft? Wij herkennen er alleszins geen Griekse of Cyrillische letters in. Het heeft geen zin om te hopen dat hier een of andere geheime code in steen is gegrift die ons kan leiden naar het oplossen van een oud mysterie. Daarvoor is dit materiaal te nieuw. En toch blijft het ding ons én de eigenaars intrigeren.

Het zou echter niet de eerste maal zijn dat lezers van Rausa een geheim al dan niet gedeeltelijk oplossen. Misschien krijgen we een van de volgende dagen wel het bericht van een scherpzinnige geest met detectivetalenten. Wie weet...

Mocht je dus het bijna honderd kilo wegende gesteente van een goede 120 cm hoog en 60 cm breed herkennen of weten welk gebouw het ooit heeft gesierd, laat het ons dan zeker weten!

WE

Onze dorpen op de Villaretkaart?

*Erfgoed Rausa probeert nog altijd de doelen die het zich had gesteld bij de oprichting na te streven: erfgoed bestuderen in al zijn vormen. Daarbij besteden we veel aandacht aan de geschiedenis van 'de kleine man', van het plaatselijke materiële én culturele erfgoed, maar wij wenden de blik niet af van de 'Grote Geschiedenis' en de invloed ervan op onze dorpse gemeenschappen. Gelukkig kunnen wij daarvoor beroep doen op historici die in hun wetenschappelijk onderzoek regelmatig stuiten op wetenswaardigheden over onze streek. Iemand die zijn kennis regelmatig met ons deelt is **Georges Vande Winckel**. Hij woont in Denderwindeke, een van de mooiste plekken van Ninove. Zijn interessegebied reikt echter verder dan de Wortelstad: hij is voorzitter van de befaamde geschiedkundige vereniging 'Het Land van Aalst'. Voor deze gerenommeerde kring verzorgt hij regelmatig belangwekkende publicaties, zoals het verrassende openingsnummer van jaargang 2024. Daarin heeft hij het over de Villaretkaart, de eerste topografische kaart van de Nederlanden, in opdracht van Lodewijk XV getekend tussen 1745 en 1748, dus nog ruim vóór de Ferrariskaart van 1777. Speciaal voor Erfgoed Rausa bewerkte Georges Vande Winckel zijn studie, met het vergrootglas op onze dorpen. Dankbaar brengen wij hier zijn relaas.*

Pamel, Strijtem en Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek op de Villaretkaart?

Voor wie enigszins met oude kaarten vertrouwd is (of er wat belangstelling voor heeft), is het begrip 'Villaretkaart' een bekend gegeven. Wanneer de Fransen tussen de slag bij Fontenoy in de buurt van Doornik (1745) en de vrede van Aken (1748) de ganse Zuidelijke Nederlanden bezet houden, maken zij van de gelegenheid gebruik om onze gewesten op de kaart te zetten. Vier jaar blijkt wat te kort om dit werk tot een goed einde te brengen, maar het resultaat dat wij kennen als de Villaretkaart, is – voor de gebieden waar zij wél beschikbaar is-, een welkome bron, zo een dertig jaar ouder dan de Ferrariskaart (1).

De kaart zelf is – georeferereerd – beschikbaar op Geopunt, het portaal voor geografische informatie van het Vlaamse gewest (<https://www.geopunt.be/>).

Rausa-lezers hebben wellicht al moeten vaststellen dat de Villaretkaart geen gegevens bevat voor het werkgebied van Rausa. De hele zone tussen de Midden-Dender (van Aalst tot Ninove) in het westen en de oude heirbaan/steenweg Asse-Edingen is om onduidelijke redenen een blinde vlek gebleven op de netkaart.

De slag bij Fontenoy, 11 mei 1745, een schilderij van Emile J. H. Vernet (1789-1863)

Naast de netkaart bestaan er echter ook 'minuten', eerste versies van de kaart en wij vermoedden al lang dat deze minuten wel eens deze leemte voor West-Brabant zouden opvullen. Het ganse relaas van deze zoektocht die o.a. door corona al te lang aansleepte, deden wij al elders (2). Hier beperken wij ons tot het voorstellen van het resultaat: de Rausa-regio op de Villaretkaart.

Op de netkaart (onderaan de bladzijde) zien wij ten oosten van de dorpskern van Pamel nog de molens van Pamel en Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek met het tussenliggende landschap rudimentair weergegeven. Die molens dienden dan ook ongetwijfeld als oriëntatiepunten, als referentiepunten binnen de triangulatie (driehoeksmeting) die aan de basis ligt van de Villaretkaart. "Letberg" krijgt nauwelijks een vermelding. En voor der rest: blanco ...

De minuut op 1:14.400 en de bijhorende reductie op 1:28.800 (volgende bladzijde) geven een totaal ander beeld. Pamel zelf is nu wel in detail weergegeven, maar wij zien ook de dorpskernen van Strijtem (door de Franse *ingénieurs-géographes* omgedoopt tot "Stryken") en Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek. Verder ook de gehuchten Tuitenberg ('Teutenberg'), Ternat ('Guch Ternat'), Leberg (nu wel met alle mogelijke details) en 'Suyven'. Dit toponiem leeft voor in de Tenzuivenestraat. Het nu volledig verdwenen Gasthuishof ('C[en]se de l'Hopital'),

een cijnsboerderij van het Brusselse Sint-Janshospitaal, en het Hof ten Brugsken ('ten Broeck'; INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2024: *Hof ten Brugsken met tuin* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/40569> (geraadpleegd op 1 juni 2024) vervolledigen het landschap.

Bedoeling van deze bijdrage was enkel de aandacht vestigen op deze voor West-Brabant toch wel belangrijke aanvulling van de Villaretkaart. Onderzoek heeft al aangetoond dat een vergelijking van de Villaretkaart met de Ferrariskaart tot verrassende resultaten kan leiden. De 18de eeuw was dan ook een eeuw van verandering. Het was niet de bedoeling van dit artikel om een dergelijke vergelijking te maken voor het werkgebied van Rausa. Dat laten wij met plezier over aan de lokale onderzoekers.

Het agentschap Onroerend Erfgoed van de Vlaamse Overheid heeft de reeks minuten van de Villaretkaart aangekocht en het ligt dan ook in de lijn van de verwachtingen dat die op termijn ter beschikking van de gemeenschap komen, via Geopunt of elders. Wie daarop niet wil wachten en onderzoek wil doen naar een bepaald gebied, kan altijd een uitsnede van zijn interessegebied aanvragen bij ondergetekende.

Georges Vande Winkel
Ninove-Denderwindeke

Netkaart op schaal 1:14.400 (© SHD Vincennes)

Reductie op schaal 1:28.800 (© SHD Vincennes). Deze reductie is gebaseerd op de minuut op schaal 1:14.400. De minuut geeft iets meer details, maar de inkleuring van de reductie maakt de kaart leesbaarder.

Verwijzingen

1

Over de Villaretkaart en haar waarde ten opzichte van de Ferrariskaart: VANDE WINKEL Georges, *De 'Villaretkaart' : een kaart van de Oostenrijkse Nederlanden door Franse ingenieurs-geografen 1745-1748*, - *Het Land van Aalst*, 67, 2015, (4), p. 309-322; ID., *De Villaretkaart 1745-1748 : naamgeving - bewaarde versies en consulteerbaarheid - Villaret vs. Ferraris*, - *Het Land van Aalst*, 68, 2016, (1), p. 73-82.

2

ID., *De regio tussen Midden-Dender en de weg Asse-Edingen op de Villaretkaart : opvulling van een hiaat*, - *Het Land van Aalst*, 76, 2024, (1), p. 16-24.

Mocht mijnheer Villaret, net als onze fotograaf Jan De Mont over een drone hebben beschikt, hij zou ongetwijfeld nog meer gedetailleerde kaarten hebben kunnen maken. Jan liet zijn toestel hier een kiekje nemen van de Pamelse torenhaan, richting Gasthuisstraat en Meerbeke.

Eric Bauwens over Lebensborn

Toen Eric Bauwens in het voorjaar van 2022 bij Erfgoed Rausa een lezing kwam geven, was iedereen onder de indruk van de boeiende biografie die de auteur bracht over de Gentse politicus Edward Anseele. Maar ook de meeslepende manier van vertellen is ons bijgebleven. Het mag dus niet verbazen dat wij er als de kippen bij waren om zijn jongste boek 'De wiegjes van Lebensborn' aan te schaffen. Opnieuw kon hij ons verrassen met een heel persoonlijke visie op een merkwaardig onderwerp. Op 17 oktober 2024 laten wij de Gentse schrijver zijn verhaal brengen in de Polyvalente zaal van Het Koetshuis. Om deze ongetwijfeld verhelderende causerie voor te bereiden, mochten we bij hem op de thee. Dit is het relaas van een verhelderend gesprek.

"De meeste boeken die ik schreef, waren vooral biografieën van merkwaardige Gentse figuren. Ik ben evenwel ook in heel andere zaken geïnteresseerd. In mijn voorlaatste publicatie 'Het adelaarsjong', beschreef ik het tragische leven van de zoon van Napoleon. Tegelijk sluimerde er al lang het plan om 'iets' te doen met een onderwerp dat mij al van in mijn jeugd had geïnterigeerd. In de boekenkast van mijn moeder stond een boek met de uitdagende titel 'Liefde op staatsbevel'. Het was niet haar bedoeling dat ik als jonge snaak daarin zat te gluren, temeer omdat het boek een fotokatern bevatte met nogal wat rondborstige dames. Die foto's waren geplukt uit een film van begin jaren zestig met heel veel sensatie en een verhaal dat niet gebaseerd was op objectieve feiten. Toch was het daar dat ik voor het eerst het woord 'Lebensborn' las. Achteraf zou ik ontdekken dat in dit boek enkel de smeuge kant van de zaak aan bod kwam. Toch is het de verdienste van dat sensatieschrijfsel dat het verhaal over Lebensborn min of meer in de actualiteit bleef en dat er later toch auteurs en vorsers kwamen die het monsterlijke project van Himmler op een historisch juiste manier gingen benaderen.

In de jaren '80 is hierover in Duitsland voor het eerst een wetenschappelijke studie verschenen, nadien werden ook Engelstalige doctoraten en andere studies gepubliceerd.

De meeste van die thesissen kun je online vinden, ik hoefde me voor mijn onderzoek dus niet naar München of Wenen te verplaatsen. Ik kwam spoedig tot de vaststelling dat er nog zo goed als niets over het onderwerp was verschenen in het Nederlands, voor mij dé motivatie om er zelf voor te zorgen.

Toevallig kwam ik terecht bij een Frans auteur die een uitgebreid hoofdstuk in zijn boek weidde aan een 'afdeling van Lebensborn' in België, in het Ardense dorp Wégimont, waar in 1943 in het statige renaissancekasteel een Lebensborn-kraamkliniek werd opgericht.

Het kasteel van Wégimont zoals het eruitzag in 1943

Later stootte ik op de studie van een Canadese auteur. Zij had het ook uitgebreid over wat er in België is gebeurd als onderdeel van de Lebensbornhistorie. Ten slotte vond ik ook een boek van een Nederlandse edelvrouw die uit idealisme naar zo'n instituut is getrokken. Zij vond dat zij moest meewerken aan het project van 'rassenveredeling'. Blijkbaar had zij goede banden met Himmler. Dat verhaal kent een slechte afloop. Toen de zoon op de hoogte kwam van de omstandigheden waarop zijn moeder hem had verwekt, heeft dit bij hem voor een trauma gezorgd waaraan hij uiteindelijk is ten onder gegaan."

Eric Bauwens had intussen zoveel informatie vergaard dat hij meer dan genoeg materiaal had om zich aan het schrijven te zetten. Toen zijn boek bijna klaar was, kwam er uit onverwachte hoek nog een bijzonder interessant gegeven bij: hij maakte kennis het (waarschijnlijk) laatste Vlaams Lebensborn-kind. Dat bleek niet zomaar een nobele onbekende. Wie de zestig gepasseerd is, zal zich ongetwijfeld nog het meeslepende jeugdfeuilleton 'Johan en de Alverman' (1965) herinneren. De toenmalige BRT kon voor deze populaire reeks rekenen op puik acteerprestaties van Jef Cassiers, Frank Aendenboom, Cyriel van Gent en ... Rosemarie Bergmans als Rosita de Bobadila. De charmante jongedame die destijds alle jongenshartten sneller deed slaan, werd in maart tachtig jaar, maar is nog steeds in een geweldige mentale én fysieke conditie. Eric mocht haar bewogen levensverhaal noteren.

Samen ondernamen ze een speurtocht naar de elementen die zo bepalend zijn geweest voor haar kindertijd. De ervaringen van Rosemarie zijn dan ook een belangrijke meerwaarde geworden voor het boek.

"Rosemarie haar vader was een oostfrontier. Hij had na de oorlog het ongeluk op het verkeerde moment in het land te zijn. Hij werd aangehouden en na een kort proces meteen geëxecuteerd. Hoe het zover is kunnen komen en hoe het verder verliep, is stof voor een ander fascinerend verhaal dat ik samen met Rosemarie aan het uitschrijven ben. Dat boek komt uit in het voorjaar van 2025.

Maar nu moeten we eerst Lebensborn nog wat toelichten.

'Lebensborn' ofte 'bron van leven', is de naam van een vereniging, een stichting, naar Duits recht, in 1935 opgericht door Heinrich Himmler, leider van de SS en hoofdverantwoordelijke voor de Holocaust. Hij geloofde in de theorie dat de mens kon 'veredeld' worden. Het was een strekking die (tot op zekere hoogte) zelfs in wetenschappelijke kringen werd bestudeerd. Men sprak in dat geval van 'eugenetica', het streven naar rasverbetering, maatregelen tot verbetering van de genetische samenstelling van een populatie. Men beriep zich op Darwin die had ontdekt dat in het dierenrijk de sterkste overleven en dat de zwakke variëteiten verdwijnen. Men trok die lijn ook door voor de mens.

Tweemaal Rosemarie Bergmans: links in het gezelschap van Frank Aendenboom rechts tijdens de voorstelling van het boek 'De wiegjes van Lebensborn'

In die gedachtegang stelde men vast dat, door de enorme vooruitgang van de geneeskunde, de zwakken nu ook bleven leven en dat het 'ras' daardoor degenereerde.

Himmler, die stelde dat het Arische ras superieur was, vond dat hij de degeneratie van zijn 'soort' moest redden door aan rationele geboortepolitiek te gaan doen.

Tegelijk lanceerde hij het steriliseren en zelfs uitroeien van de groepen die tot degeneratie leidden. Anderzijds moet de aangroei van 'de goede soort' worden bevorderd. Die idee was de basis voor het opstarten van Lebensborn. In die luxueuze instellingen konden de vrouwen van de elite bevallen, omringd door alle mogelijke comfort.

De vrouwen van de SS werden geselecteerd op fysiek vlak, zij moesten over een vlekkeloze stamboom beschikken waarin geen spoor van Slavisch of Joods bloed was te bespeuren. Zij moesten ook sportproeven afleggen om hun lichamelijke geschiktheid te bewijzen. Dat zij kinderen verwekten met hun wettelijke echtgenoot was geen vereiste.

Himmler had 'zijn' project goed uitgekiend, zo had Lebensborn zijn eigen burgerlijke stand, waardoor alles geheim kon blijven: de vrouwen konden na de bevalling de 'superkinderen' achterlaten onder de hoede van vakkundig zorgpersoneel. Dat 'achterlaten' gebeurde echter niet vaak. Sommige moeders bleven in het instituut werken als opvoedster, zodat ze toch bij hun kind konden blijven.

Dit omslachtig procedé kostte natuurlijk een bom geld, maar de Duitse overheid betaalde alles. En hoewel er intern kritiek was over de doeltreffendheid en de impact, werd Himmler nooit teruggeefloten. Hij ging zelfs zover in zijn waanzin, dat hij jonge officieren aanporde om, wanneer zij op verlof gingen, van de vrije tijd zouden gebruik maken om zich voort te planten. Hij verwachtte bovendien dat zij bij hem daarover verslag zouden uitbrengen.

Himmler was ook verzot op rituelen. Zo was er voor de borelingen van Lebensborn een speciaal doopritueel voorzien. Ik heb een foto van zo'n doop op de voorpagina van mijn boek laten zetten (foto rechtsboven).

Omdat alle documenten op het einde van de oorlog werden vernietigd, is het heel moeilijk een getal te plakken op het aantal kinderen dat bij Lebensborn ter wereld is gekomen. Wij weten wel dat de instellingen bij voorkeur in Noorwegen werden ingericht. Volgens Himmler was iedereen daar blond en heeft iedereen daar blauwe ogen, dus dat potentieel mocht niet verloren gaan. Er is sprake van een tiental vestigingen in Noorwegen. Misschien een merkwaardig voorbeeld in dit verband: Anni-Frid Lyngsted, beter bekend als Frida van Abba, is een Lebensbornkind. Ik breng haar tragische verhaal ook in mijn boek.

Anni-Frid Lyngsted (©aminoapps.com)

Behalve Noorwegen waren er dus ook instellingen in Oostenrijk, Frankrijk en Wallonië. Wat zo mogelijk nog meer weerzinwekkend was, was dat men op grote schaal kinderen ging roven, vooral in Polen. Men had gemerkt dat daar in sommige gebieden 'Arisch uitzierende kinderen' rondliepen. Himmler zei: "Als dat ons bloed is, dan mogen we dat niet laten verloren gaan."

Kinderen wiens vader was gesneuveld of de moeders werden vermist, werden in weeshuizen ondergebracht en daar kwam de SS zijn slag slaan. De ongelukkige peuters werden meegenomen, geselecteerd, opgemen en geobserveerd. Wie afgekeurd werd, kwam in concentratiekampen terecht.

De waanzin stopte pas in '45 toen de geallieerden een einde maakten aan de onmenselijke nachtmerrie."

Wij hebben maar een fractie van de verhalen aangehaald die Eric ons vertelde. Al waakt hij erover zijn objectiviteit te bewaren, toch zijn de feiten die hij aanhaalt zo onmenselijk en onbegrijpelijk dat niemand onbewogen naar zijn uitleg kan luisteren. Wij hebben slechts een tip van de sluier opgelicht. Het zou zonde zijn, mocht je er op 17 oktober niet bij zijn wanneer deze meesterlijke verteller ons zal onderdompelen in dit dramatische en tegelijk bizarre hoofdstuk van Wereldoorlog II.

WE

Praktisch:

Lezing door Eric Bauwens

Donderdag 17 oktober, 20 uur
Polyvalente zaal, GC Het Koetshuis

De toegang is gratis, reservatie is verplicht (mail naar rausa@skynet.be of spreek een bericht in op 0473 11 25 00)

De auteur zal zeker exemplaren van zijn boek meebrengen. Je kan het ook aanschaffen in de boekhandel:

De wiegjes van Lebensborn,
Uitgeverij Vrijdag, 280 blz., € 25- .

De nieuwe Pod-Pajot

Bjorn Heymans presenteert Pod-Pajot 2!

Dit keer trekt hij naar de Kesterheide en maken we kennis met de mysterieuze witte bollen, leren wij iets over een wrang oorlogsverleden en huiveren we bij het verhaal van de 'Tongsnijders der Heyde'. Met dank aan Jean-Paul De Loecker en de Gooikse Heemkundige Kring.

Je vindt Pod-Pajot 2 op onze website (www.rausa.be) of op <https://youtu.be/XGaWgaa5wBQ>

Gedonder in de glazen

Het Italiaanse Firenze (Florence) van de 17de eeuw, de bakermat van de renaissance, werd opgesmukt met talrijke fonteinen. Waarvan de meesten er nu trouwens nóg staan. Eén groot probleem: de pompen van de stadsingenieurs slaagden er niet in om water meer dan tien meter omhoog te stuwen. Ze gingen dan maar te rade bij de omstreden wetenschapper-filosoof Galileo Galilei (1564-1642) en deze beweerde al vlug dat de luchtdruk op het water de oorzaak was van het niet voldoende functioneren van de pompen.

Nu was indertijd het woord 'luchtdruk' nog een zeer abstract begrip en de beweringen van Galilei werden met veel scepticisme onthaald. Hij stierf echter vooraleer hij zijn gelijk kon halen. Het was de natuurkundige Evangelista Torricelli (1608-1647) die voortbordurend op de nota's van Galilei in 1643 na veel proberen met de eerste kwikbuisproef het bestaan van luchtdruk en de invloed op de waterdruk in de fonteinen kon bewijzen. Een bewijsvoering die door allerlei wetenschappers in Europa werd aangegrepen om eveneens aan de slag te gaan. Zo ook door de Nederlandse uitvinders Cornelis Drebbel en Gijsbrecht de Donckere. Het was deze laatste die in 1619 het donderglas, ook stormglas of waterbarometer genoemd, heeft uitgevonden. Dit donderglas werd al gauw (vooral in de scheepvaart) populair want het liet toe om zwaar weer, stormen op zee, de schrik van elke kapitein, te voorspellen.

Aan het langwerpige glas is een tuit bevestigd zodat het geheel lijkt op een koffiepot. Het glas wordt voor $\frac{2}{3}$ gevuld met gekleurd water (veelal werd inkt toegevoegd) en luchtdicht afgesloten. In het reservoir wordt zo bovenop het water een constante hoeveelheid lucht opgesloten. Bij hoge luchtdruk (bij mooi weer is de lucht het zwaarst) wordt het vloeistofniveau in de tuit van het donderglas omlaag gedrukt. Bij lage luchtdruk (bij slecht weer is de lucht het lichtst) zal de opgesloten lucht in het glas het water in de tuit omhoog duwen. Bij een plotse luchtdrukdaling, bijvoorbeeld bij naderend stormweer, kan het water in de tuit zelfs zover stijgen dat het eruit druppelt, wat maakte dat de kan af en toe iets moest worden bijgevuld.

Hoe dan ook, een gevoelige daling van de luchtdruk is vaak de voorbode van storm. En met storm op komst kon maar beter, indien mogelijk, een veilige haven worden opgezocht of er werd niet uitgevaren.

Een donderglas, daterend uit einde 18de eeuw © Willy De Smedt

Vandaar ook de uitdrukking 'Er komt gedonder in de glazen' (er is ruzie op komst).

Erg nauwkeurig was een donderglas evenwel niet! Het was immers temperatuurgevoelig en maatstreepjes waren dus weinig betrouwbaar. Een donderglas of waterbarometer was dus eerder een indicator dan een meetinstrument. Toch bleef 'de koffiepot' tot vóór WO I enorm populair en was deze zelfs bij veel boeren in de stallingen te vinden. De boeren gaven de voorkeur aan deze goedkope weersvoorspeller veeleer dan aan de dure en betrouwbaardere barometer die al in de jaren 1840 werd uitgevonden (en zoals wij deze nu kennen in allerlei vormen en formaten).

Wat echter niet belet dat donderglazen als hebbeding opnieuw aan populariteit winnen.

Willy De Smedt

Linda Van Huylenbroeck had er ons tijdens Rausa-vergaderingen al meermaals op gewezen: "We moeten dringend eens met Miel Van der Elst gaan praten, die mens heeft zoveel te vertellen over het Lombeek van vroeger". Op een zeldzaam mooie julidag nam ze ons mee naar de Gustaaf Ponchautstraat. Het fascinerende verhaal dat wij daar te horen kregen, duurde uren. In deze editie beperken we ons tot de eerste twintig jaar van de nu bijna negentigjarige Miel. Die twee decennia speelden zich af in en om het huisje dat destijds door P. Bornauw werd gekonterfeit: **den Broebel**.

De Lombeekse glooiing waar in de schaduw van de Onze-Lieve-Vrouwkerk twee jaar geleden een nieuwe gemeentelijke feestzaal werd opgetrokken, heeft een bewogen geschiedenis. Weinig 50-minners weten nog waar de naam van het perceel vandaan komt. Wij kennen een man die hier alles over weet: Miel Van der Elst. Zijn grootvader langs moederskant, Emile Stroolens, werd door het hele dorp 'Broebel' genoemd. Wij hebben niet kunnen achterhalen of die bijnaam iets te maken heeft met een al dan niet opvallend spraakgebrek bij een van de voorvaders, maar dat keuterboerke Miel én zijn schamele huisje door heel Lombeek 'den Broebel' werden genoemd is een historisch gegeven.

Toen we in mei 2017 voetbalicoon Franky Van der Elst interviewden (Rausa 5 2017), had die ons al met veel respect over vader Miel gesproken. Overigens hadden we met vader Van der Elst ook al eens in de buurt van een toog een vrolijke babbel gehad. Toen we dan bij de vriendelijke man aan de keukentafel zaten, verwachtte ik een goedmoedelijk gesprek over het gezellige Lombeek van een kleine eeuw geleden. Het gesprek nam echter een heel andere wending. De jeugd van Miel Van der Elst lijkt meer op een tragisch toneelstuk van Cyriel Buysse of een dramatische roman van Emile Zola. Helder van geest, met oog voor detail en chronologisch afgemeten, bracht Miel ons een aangrijpende autobiografie.

"In dat huizeke ben ik dus geboren in 't jaar '35. Dat lag zo een beetje bergop, tegen de 'campagne' aan. In het rechtse gedeelte woonde mijn peter Broebel, de vader van mijn moeder. Als ge langs de deur in het midden naar binnen stapte, dan kwaamt ge bij ons binnen in een soort keukentje en daarnaast een kleine slaapkamer waar het bed van mijn ouders stond en in een hoek nog een bed waarin drie kinderen sliepen. Geen vloer vaneigens, allemaal aangestampte aarde. Daarnaast was er een deur die uitgaf op een soort kelderkamertje. Dat was mijn slaapkamer. Wat voor vloer daar was, heb ik nooit geweten, er stond immers winter en zomer twintig centimeter water in, ge kondt dat niet droog krijgen. In het bed dat op een paar dikke stenen steunde, lag onze strozak. Die moesten we elke week met vers gekapt stro vervangen want na een dag of zes was dat rot van de vochtigheid. Onder de dakpannen van dat kamertje was een soort van kartonnen plafond genageld waar door de nattigheid en de ratten grote gaten inzaten. Als het regende, kregen wij dus gegarandeerd een douche. Het gebeurde regelmatig dat er muizen of ratten door die gaten naar beneden vielen. Op de duur hadden wij geen schrik meer van die beesten. Stromend water was er niet in dat krot. Om te drinken of eten te maken, gingen wij met een emmer water halen in de beek. Daar zaagt ge zo de dikkekopkes in zwemmen. Het is een wonder dat wij niet meer ziek zijn geweest.

Als we 's morgens wakker werden, deden wij vanop ons bed onze broek aan om niet in de nattigheid te moeten stappen. Ik zeg 'een broek', want een onderbroek hebben we bij ons thuis nooit gezien. Ontbijten was er ook niet bij om de simpele reden dat er geen eten was.

Elektriek was er ook niet. Het enige waarmee we licht konden maken was een petroleumlamp. Als de petroleum op was, dan was er geen licht en moesten we alles 'op den tast' doen. Ik heb in dat huis nooit iets anders dan armoede gekend. Dat lag voor het grootste stuk aan mijn vader. Ik kan u vertellen: dat was 'ne speciale'. Hij kwam uit Lennik en was in Lombeek ingetrouwd. Een vast werk, daar had hij schrik van. Af en toe werkte hij eens als helper bij de plakkers, maar na een maand of twee werd hij zeggend ziek of werd hij door de baas buiten gegooid, zodat hij weer 'op den dop' stond en zijn dagen in de vele Lombeekse cafés kon slijten. Hij was een beer van een man, ijzersterk. Hij had van niets of niemand, noch van duvel of hel schrik. De kinderen, ook de jongens als ze al achttien jaar waren, waren bang van hem, zeker wanneer hij de riem uit zijn broek trok en die als zweep gebruikte om al wie hem tegensprak mee af te ranselen. Ook ons moeder kon meer dan een glas verzetten. Dikwijls vertrokken ze 's morgens naar 't café om 's avonds zat terug te keren. Het was meer regel dan uitzondering dat ze 's avonds ruzie begonnen te maken. Wij hoorden moeder krijsen en vader tieren. Als we dan voorzichtig en stillekes gingen kijken, hebben we meermaals gezien dat 'onze patj' (zoals we hem noemden) moeder uit bed stampte en haar zelfs naar buiten schopte en haar daar zonder kleren door de modder sleepte. Ge kunt niet geloven wat dat bij u als kind achterlaat.

En 't werd nog erger! In '40 brak de oorlog uit. Was het nu omdat er geld was beloofd, was het toch de drang naar avontuur, of erger nog, sympathie voor Hitler, in elk geval besliste mijn vader om te gaan vechten naar het Oostfront. Mijn broer Jean die veel ouder was dan ik ging ook mee. Ik keek erg op naar die jongen: hij was even sterk als onze patj, maar hij was schrander en een ongehooflijk goede muzikant. Wanneer hij bij de fanfare op zijn trompet speelde was iedereen tot tranen toe geroerd. Ik zie hem nog vertrekken die dag in 1941.

We waren meegegaan tot aan de tramhalte in Strijtem. Jean was een schone sterke kadee van achttien jaar. Ik was maar zes jaar, maar ik zie dat beeld nog voor mijn ogen. Wij hebben Jean nooit meer weer gezien.

Duitse troepen in Stalingrad © historienet.dk

Terwijl Vader en Jean aan het front zaten, zat moeder daar alleen met een nest kleine kinderen en geen cent inkomen. Ik werd elke dag op pad gestuurd met een valieske om bij de boeren en de goede burgers te gaan bedelen om wat brood.

In de weiden en velden voor den Broebel stond in die tijd geen enkel huis. In 1944 stonden die weiden plots vol met tenten van Engelse troepen. Wat doet een manneke van een jaar of acht in zo'n situatie? Die gaat daar wat rondhangen. Ik was daar ook niet weg te slaan en op de duur kende ik die soldaten en zij kenden mij. Ze zegden van alles tegen mij, maar ik begreep er geen snars van. Maar met gebarentaal kun je ook al heel wat uitleggen. Die mannen gaven mij altijd van die harde koeken waar ge uw tanden kondt op kapotbijten. Omdat we thuis niets te eten hadden, waren die koeken voor mij een lekkernij.

Soms gaven de soldaten mij een mand eieren die ik door ons moeder moest laten bakken. Die klutste die dan in een grote pan, niet zonder er eerst een stuk of drie voor haar te houden.

Ik trok dan met het grote omelet naar mijn kameraden die ze smakelijk naar binnen werkten. Ik was zo thuis bij die Engelsmannen dat ik verschillende keren bij hen in de tent ben blijven slapen.

De bevrijding was voor ons een catastrofe. In tegenstelling tot onze Jean had mijn vader het Oostfront wél overleefd. Buiten vervroren tenen kwam hij heelhuids uit die helse slachting. Ik moet wel zeggen dat hij ondanks zijn rare kuren geen dommerik was. Toen hij uit de oorlog kwam, kon hij zich goed expliceren in het Russisch, het Duits en het Engels. Maar dat de collaborateurs niet welkom waren, zouden we al vlug ondervinden.

Vader had zich samen met enkele andere Lombeekse 'zwarten' in de bossen verstopt. Op een dag was ik thuis met mijn moeder en de kleine broers en zussen, toen er plots gewerschoten weerklonken. We hoorden de hagel op onze dakpannen. We zaten daar allemaal dood van schrik toen er een groep mannen met een witte armband, gewapend naar binnen stormden.

Het waren allemaal bekenden uit Lombeek die nu in één keer lid van de witte brigade waren geworden. Ze wilden weten waar vader zich had verborgen en ze bedreigden ons met een revolver. Wij wisten echt niet waar 'onze patj' uithing en toen ze vergeefs ons huis hadden doorzocht, zijn ze vertrokken naar 't kasteel. Burgemeester Motteux was immers ook een straffe collaborateur.

Kort nadien is vader zich in het gezelschap van zijn lotgenoten toch gaan aangeven. Hij werd samen met de andere Lombekenaars enkele dagen opgesloten in het kasteel van Gaasbeek. Nadien zijn ze in Brussel in 't prison gestoken."

Miel citeerde zonder aarzelen nog alle namen van die 'witte' en 'zwarte' dorpsgenoten, hij vertelde hoe zijn moeder toen elke dag naar de Brusselse gevangenis trok, hoe zijn vader vrij kwam na een maand of zes en hoe het armtierige leven nadien zijn gewone gang hernam. Zijn vader was door de oorlog niet milder geworden. De huiselijke drama's werden opnieuw dagelijkse kost. Wij besparen de lezer de soms hartverscheurende taferelen die Miel uit zijn ijzersterke herinnering naar boven haalde.

Zijn kinderjaren waren dus niet van die aard dat hij er met weemoed kan op terugblikken.

"Ja manneken, ik kan blijven vertellen zonder ophouden over de miserie uit mijn kinderjaren. Op school heb ik ook geen grote potten gebroken, ik ben eigenlijk maar tot een jaar of tien naar school geweest. Ik ging veel liever helpen bij de boeren. Ik was zot van die machines. In de tijd van het dorren, was ik van 't veld niet weg te slaan. En bij die boerenmensen had ik dan ook altijd eten en drinken, iets wat we thuis niet hadden. Met de jaren is dat een beetje gebeurd omdat we allemaal begonnen te werken, we waren op den duur met vijf die geld binnenbrachten.

Maar wij moesten altijd heel ons pree afgeven aan vader. Geen wonder dat wij allemaal zo vlug mogelijk het huis uit wilden. Maar ook dat ging niet gemakkelijk.

Ik was een jaar of achttien toen ik een lief had van Eizeringen. Het zag ernaar uit dat het iets kon worden. Toen werd ik op een keer ziek en ik moest in bed blijven liggen. Toen kwam mijn lief me bezoeken in mijn armtierig kelderkamertje. Toen ze me daar zag liggen in dat bed met rondom het vuile water, vroeg ze me: "Woont gij hier in zo een kot?". Ik kon niet anders dan 'ja' knikken. Ze heeft zich omgedraaid en is nooit meer teruggekeerd.

Maar toen heb ik ons Paula gevonden. Zij was ook van Lombeek en kende mijn situatie dus goed. De vrijage ging goed en we begonnen te denken aan trouwen.

Ik was twintig jaar en ik had mijn vader al laten verstaan dat ik zou trouwen en dat hij het dan wel zonder mijn pree zou moeten doen. .“Da gommen nog ne ke zien” zei hij. Ik werkte toen in Brussel. We kregen daar op zaterdagmiddag een omslag met onze wedde. Toen ik naar het bureel ging waar mijn chef de ‘pree’ uitdeelde zag ik dat er gediscussieerd werd. Het was mijn vader die mijn geld kwam opeisen. Toen hij het geld niet kreeg is hij vloekend naar huis gegaan. Daar heeft hij dan met mij zo’n ruzie gemaakt dat ik het huis in rende, een patatenzak nam, daarin mijn schoon kostuum en mijn schoenen stopte en voor altijd de deur achter me dicht deed.”

Het heeft nog wat voeten in de aarde gehad vóór Miel en zijn Paula in het bootje konden stappen, maar na nog enkele tegenslagen kwamen ze in rustiger vaarwater terecht. Zij konden het café van Paula’s meter naast het Lombeekse gemeentehuis overnemen en maakten er een goed draaiende herberg van. Het lijkt een beetje op een modern sprookje hoe iemand vanuit de grootste armoede toch een gerespecteerde burger kan worden, een goede echtgenoot en een trotse vader van een groot kampioen. Maar Daarover hebben we het in 2017 al uitgebreid gehad.

WE

Met dank aan Linda Van Huylebroeck voor de medewerking

In ons archief vonden we een oude prentkaart (ingekleurd door Dirk Praet) van het dorpscentrum van Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek zoals het was in de tijd dat de kleine Miel Van der Elst hier rondliep. Het pijltje wijst naar het huis waar Miel en Paula hun café hebben gehouden.

Klap van Strijtem

Regelmatig mogen we een vriendelijk bericht ontvangen van **Paul De Corte** vanuit het westen van het land. Wij weten dat hij trouw ons tijdschrift doorneemt en we vermoeden dat hem telkens toch een beetje heimwee overvalt naar zijn Strijtemse wortels.

In zijn jongste reactie doet hij een oproep om vergeten of verloren gewaande dialectwoorden te delen met onze lezers. Hij stelde een hele lijst samen met woorden die hij uit zijn Strijtemse jeugd jaren heeft bewaard.

Heel wat van de prachtige woorden en uitdrukkingen kwamen wel al terecht in '(Roos)talig Erfgoed' de succesvolle publicatie uit 2021 die al na een week was uitverkocht. Wij herinneren de pechvogels die het boek niet konden bemachtigen eraan dat ze dit geheel gratis digitaal toegestuurd krijgen wanneer ze een berichtje sturen naar rausa@skynet.be.

Maar met plezier geven wij hiernaast toch de woorden en uitdrukkingen mee die onze jubileumeditie niet hebben gehaald of die het verdienen om nog eens onder de aandacht te worden gebracht.

In Strijtem zeggen ze het zo

Verblesterd

E jèsgat

Druppelsek

Vogeljeir

Nen bloemeké

Den brave zoon

Z' eid loet'n

In het Nederlands zeggen ze het zo

= verschroeid

= een worteleind, het deel van een boom dat in de grond blijft zitten

= triple sec (likeur)

= volière, ruime vogelkooi

= bloemtuil

= de Brabançonne (Belgisch volkslied)

Ze heeft kuren

Voor wie het soms eens nodig heeft om zijn frustraties te uiten ten opzichte van minder sympathieke, onnozele of betweterige medemensen stelt Paul het volgende lijstje ter beschikking:

Nen dasjtereï

Nen doezj'n

Ne kalj'n

Een kalle

Ne kwant'n

Ne kwast

Ne kwazj'n

Ne kwiebes

Ne kwiet

Kwistenbiebel

Ne lèbbekak

Nen ooëpen

Ne zjelaamèt'n

Ne zjieverei

Nen tèppen

Nen ooëpen

Ne wooët'n

Nen troet'n

Foto Leo Van Vreckem